ERDÉSZNAGYJAINK ARCKÉPCSARNOKA

7

MASTALÍRNÉ ZÁDOR MÁRTA

DIVALD ADOLF

(1828 -1891)

ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

SOPRONI EGYETEM ERDŐMÉRNÖKI KAR

SOPRON
1999

ERDÉSZNAGYJAINK ARCKÉPCSARNOKA

7

MASTALÍRNÉ ZÁDOR MÁRTA

DIVALD ADOLF

(1828 - 1891)

ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

SOPRONI EGYETEM ERDŐMÉRNÖKI KAR

SOPRON
1999

A sorozatot szerkeszti:

az Erdőmérnöki Kar dékánja

ISSN 1417-8885

ISBN 963 7180 70 2

Felelős kiadó:

DR. FARAGÓ SÁNDOR

az Erdőmérnöki Kar dékánja

Diva W. Adolf

DIVALD ADOLF
élete és munkássága

Az Erdészeti Lapok, az Országos Erdészeti Egyesület Közlönye 1891. évi novemberi füzetének első oldalai szokatlan módon, gyászkerettel jelentek meg.

Halálhírről, a lap egyik alapítójának DIVALD ADOLFnak halálhíréről tudósítottak. A szerkesztő BEDŐ ALBERT nem hagyományos módon, nekrológgal búcsúzott tőle, hanem fennkölt hangvételű viszonylag rövid méltatással idézte fel tevékenységét a következőképpen:

"A magyar erdőgazdaság ügyének hívei között nem lehet senki, aki a tisztelet és elismerés hálájával ne tartoznék azon férfiú emlékének, ki a magyar erdészeti érdekek szolgálatában, mint a legelsők egyike fáradozott, s kinek tolla és kitartó, erélyes munkássága hazánk erdőgazdasági ügyének akkor tett soha el nem évülő erős szolgálatot, midőn a kezdet legyőzhetetlennek jelentkező nehézségeivel kellett megküzdeni."

Ki is volt ez az ember, aki "egykor oly ragyogó buzgósággal s meggyőző érvekkel küzdött azért, hogy legyen magyar erdészet!" DIVALD életrajzi adatait kevéssé ismerjük, szakmai munkásságát sokkal részletesebben. A róla szóló lexikon cikkek, erdészettörténeti tanulmányok csaknem mindig azonos adatokat ismételnek. Levéltárainkban is csak néhány forrásértékű dokumentum található. Mi az, amit mégis tudunk róla?

DIVALD ADOLF kincstári erdőmester fia volt. Selmecbányán 1828. június l-én született. Érthető tehát, hogy miután szülővárosában elvégezte a gimnáziumot, az ott működő, jelentős hírű Bányászati és Erdészeti Akadémián kezdett felsőbb erdészeti tanulmányokat 17 évesen az 1845-46. tanévben. Az 1847-48. tanévig volt akadémiai hallgató. Mivel ő is azon "kiváló erdész-nemzedék" tagja volt, aki "hazafias kötelességét fegyverrel kezében sietett leróni", tanulmányait önként megszakította, s részt vett az 1848-as szabadságharcban.

Egy napjainkban megjelent, az 1848-as szabadságharc hadnagyairól és főhadnagyairól szóló könyvből tudhatjuk meg, hogy 1848 szeptemberének végén Pesten beáll az l. tizenkétfontos üteghez. Ütegével a feldunai, majd a II. hadtestben szolgál. 1849 áprilisában áthelyezik LAPINSKI százados ütegéhez. Végül tüzérhadnagy lett.

A szabadságharc bukása után folytathatta tanulmányait, de hogy mikor fejezte be, arról nincs pontos adatunk. Valószínűleg az 1848-49-es tanévben, 21 éves korában.

Tanulmányainak végeztével COBURG herceg uradalmában lett erdőrendező. Később állami szolgálatba lépett a Bars vármegyei Hliniken lett császári és királyi erdész. Majd 1861-62-ben Selmecbányán lett kincstári erdőmester.

Erős magyar érzelme és az ellene irányuló ellenséges magatartás miatt az állami szolgálatból kilépett, és 1863-65-ben Vukováron, ELTZ gróf birtokán vállalt erdőmesteri állást.

Szakírói tevékenységét 1861-ben kezdte meg. 1862-ben megalapította WAGNER KÁROLlyal együtt az Erdőszeti Lapokat.

Az "erdőszeti magyar irodalom bátor" úttörőjeként, "irodalmi érdemeinek méltánylásául" 1864-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja lett. Ő volt az első erdész, akit e jelentős tudományos testület tagjai sorába felvett. Január 20-án tartotta meg székfoglalóját, "A természettudományok és az erdészet" címmel.

1867-ben, a kiegyezés után ismét állami szolgálatba lépett. A pénzügyminisztériumban dolgozott, eleinte osztálytanácsosi rangban, majd amikor ott önálló erdészeti főosztályt létesítettek, ennek élére őt nevezték ki miniszteri tanácsosnak. 1870-ben "az államvagyon kezelése és értékének növelése körül szerzett érdemei elismeréseül" díjmentesen magyar nemességet kapott. A kincstári erdészet éléről 1872. december 31-én köszönt le. Bars vármegye ujbányai választó kerületének polgárai az 1872-75. évekre országgyűlési képviselőül választották. Ezután 1873-ban a szlavóniai kincstári erdőségek értékesítése céljából alakult részvénytársaság, a határőrvidéki erdőüzleti társulat vezérigazgatója lett. Hivatali teendőivel kapcsolatban számos kellemetlenség érte. Amikor a részvénytársaság feloszlott, DIVALD állása is megszűnt, kb. egy év elteltével. Az Erdészeti Lapok közölte az erdészeti egyesületi választmányi tagok neveit és lakhelyét. Így tudjuk, hogy DIVALD Budán, Bécsben és Selmecbányán is tevékenykedett, de hogy milyen minőségben, az nem derült ki.

1878-tól Kismartonban az ESZTERHÁZY hercegi zárgondnokság erdőtanácsosa lett, majd később a hercegi uradalmak igazgatója. Az itt kifejtett munkásságáról keveset tudunk. Ebből az állásából vonult nyugdíjba, betegeskedése miatt 1889-ben.

Közben 1883-ban a magyar minisztérium előterjesztésére, saját és törvényes utódai részére "berencsi" -(berecsi)- előnevet kapott.

Felesége bedeghi NYÁRY KLEMENTINA grófnő volt. Házasságukból öt gyermek, 1 fiú és 4 leány született.

1891. november 12-én halt meg Szombathelyen, de Pozsonyban a Szent András temetőben helyezték örök nyugalomra november 15-én.

DIVALD ADOLF munkásságát az erdészettörténészek és tudománytörténészek már többször elemezték. Megítélésében egyöntetű a vélemény, hogy ő több szinten is hatalmasat alkotott. Nagyon sokat foglalkozott csaknem az összes előforduló erdőgazdálkodási problémával, s igyekezett hatékony megoldást találni. Részt vett az erdőgazdálkodás, az erdészeti statisztika korszerűsítésében, az első korszerű 1879-es magyarországi erdőtörvény kidolgozásában, erdészeti-közgazdasági kérdések megoldásában, a magyar erdészeti tudományok kibontakoztatásában. Ugyanakkor Közép-Európa szinte egész területén érzékelhető munkásságának hatása. Tevékenységei közül legjelentősebb mégis a magyar erdészeti egyesület létrehozása, a selmeci akadémia magyarrá tétele, a magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom megteremtése.

Magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom nem létezett. Hosszantartó éles küzdelem közepette teremtették meg a 19. század utolsó évtizedeire. E küzdelem első vonalbéli harcosa volt DIVALD ADOLF.

1851. június 30-án megalakult az Ungarischer Forstverein, azaz a Magyar Erdészeti Egyesület, amely magát németül mondta magyar-

nak, de nemcsak elnevezésében volt német, hanem szellemében is. Alapszabálya és ügyrendje is német volt.

Az Ungarischer Forstverein megalakulását a magyar erdészet történetében, furcsa módon mégis jelentős eseménynek kell tartanunk. Ugyanis így létrejöhetett egy olyan rangos, erdészeti tudományos központ, amelynek keretében a hazafias magyar, vagy magyar érzelmű erdészek, mint például DIVALD is, szervezkedni kezdhettek, harcolhattak a magyar erdészet, a magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom megteremtéséért.

E szervezkedő csoportnak volt két igen lelkes vezéregyénisége, WAGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF. "A magyar erdészeti irodalom létesítése", vágyakozás a "tudományoknak magyar nyelven való hallgatása után" WAGNER KÁROLY agyában született és fogalmazódott meg. Mellette DIVALD ADOLF, aki "a maga heves, lobbanékony és gyorsan tettrekész természetével", "hévvel ragadta meg az ügyet és a sajtó terén kezdette meg a harczot, felköltötte a nemzet figyelmét és érdeket ébresztett a szaktársakban az ügy iránt" - amint azt ILLÉS NÁNDOR tollából megtudhatjuk, - számos helyen támogatta WAGNER törekvését.

Ezek közül talán legérdekesebb DIVALD ADOLFnak a Vadász- és Versenylap 1861. évi számaiban folytatásokban közölt cikke, amelynek címe: "Az erdészeti magyar irodalom ügyében". Ebben DIVALD leszögezi, hogy a magyarosítás elsősorban annak az egyesületnek a feladata, amely magát magyar erdészeti egyesületnek nevezi. Koncepciója az ügyben a következő, szó szerinti idézetben:

"Alakítsunk egy önálló, szívben lélekben magyar erdészeti egyletet, mellynek czélja: a magyar erdészet megalkotása, az-az: az okszerű erdészeti gazdaság elveinek Magyarországban gyakorlati érvényre való emelése, az erdőmívelés és mezei fatenyésztés előmozdítása és tökéletesbítése minden irányban.

Az eszközök, mellyek ezen czél elérésére vezetnének, nézetem szerint a következők volnának:

1. Az erdészeti magyar irodalom, még pedig első sorban az erdészeti magyar műszótár és az erdészeti tankönyvek megalkotása.
2. Tudományos közlések és az erdeigazdaság körében tett tanulságos tapasztalatok terjesztése, az erdészeti tanügyre vonatkozó értekezések és az erdészeti egyesület gyűléseit és egyéb minden nemű ügyeit illető tárgyalások közzététele magyar nyelven szerkesztendő szaklapban.
3. Magyar erdészeti tankönyvek szerkesztését és egyéb az ország erdészeti viszonyaira vonatkozó kérdések megfejtését előmozdító pályázatok nyitása.
4. A selmeczi erdészeti Academia magyarosítása.
5. Lehető gyarapítása azon állapot ismeretének, mellyben az erdei gazdaság összes ágai Magyarországban jelenleg léteznek s megismertetése azon akadályoknak, mellyek azok kifejlésének utjában állanak.
6. Időszakonkénti gyűlések az ország különféle vidékein.
7. Egy elméletileg és gyakorlatilag képzett erdésznek az egylet költségén való tartása, kinek egyedüli feladata lenne bármely

magyar erdőbirtokos s egyszersmind egyesületi tagnak felhívása folytán, annak erdei gazdasága rendezését illető felméréseket, és becsléseket véghez vinni, az illető üzleti tervet elkészíteni, annak életbeléptetésére nézve pedig a kezelő erdészeket a kellő utasításokkal ellátni. - Mindezért őt az erdőbirtokos részéről csak az utazási költségek megtérítése és a munka ideje alatti élelmezés és elszállásolás.

8. Alkalmas szakembereknek az erdei gazdaság érdekében bel- és külföldön való utaztatása.
9. Az erdőgazdaságot illető mindennemű tárgyak gyűjteményeinek alapítása és szaporítása.
10. A kormány által az erdészeti egyesület elé terjesztett erdészeti kérdésekre adandó véleményezés.
11. Új erdészeti alsóbb rendű tanodáknak felállítása.
12. Az egyletnek az "országos magyar gazdasági egyesülettel" való folytonos közlekedése, hogy ennek folytán a mindkettővel közös érdekek kielégítése eszközöltethessék".

Gyönyörű program, amelynek megvalósítására DIVALD és WAGNER vezetésével céltudatosan törekedtek. Mindenképpen önálló magyar nyelvű erdészeti szakfolyóiratot kívántak létrehozni. Ennek érdekében előfizetési felhívásokat tettek közzé. Már 1861 novemberében szerették volna megjelentetni az első lapszámot. Sajnos azonban erre csak az eleinte gyér érdeklődés miatt 1862-ben kerülhetett sor. Az Erdőszeti Lapok az év első napjaiban Selmecbányán jelent meg. Szerkesztette és kiadta WAGNER KÁROLY, főmunkatárs DIVALD ADOLF volt.

A magyar nyelvű erdészeti folyóirat létrejött. "E folyóirat feladata: az erdőszeti nyelvet meghonosítani, ahoz szoktatni, és szakunknak minden irányában serkentve, buzdítva figyelmeztetve, ismertetőleg hatni, a józan erdőgazdaság elveit hirdetni, azok alkalmazásának hasznát kimutatni, a szellemi közlekedést szaktársaink közt eszközölni, az erdőszet napi eseményeit megvitatni, a szunnyadó tehetségeket ébreszteni, a képeseknek alkalmat nyújtani tudományuk értékítésére, tapasztalataik közhasznúvá tételére sat."

A külföldi jelentős szaklapok is hírt adtak az új magyar folyóirat megjelenéséről. Az Allgemeine Forst- und Jagdzeitung, a Jagd- und Sportzeitung eleinte üdvözli a hiánypótló lap megjelenését, később viszont erőteljes támadásokat indít cikkeiben DIVALD és WAGNER tevékenysége ellen. Azt írják, hogy a nevezett uraknak nehezen fog sikerülni az eddigi erdészeti egyesületet szétrombolni, mert a magyar erdészek között a német elem mély gyökérzetet eresztett és mindig hálával kell gondolniok a németekre, akik bevezették Magyarországon az erdők művelését és megteremtették az erdészeti kultúrát.

Majd így folytatja az ismeretlen cikkíró: "... A fák, a talaj, a klíma, az anyagi munka nem ismer nemzetiséget, nem is törődik azoknak az embereknek az érzéseivel, akiket szolgál, még inkább nem érdekli az emberek nyelve. Az embernek magyar külsőt lehet kölcsönözni szakállal, attilával, sarkantyúval, sőt, amikor hosszú generációk során együtt élnek, felvehetnek érzéseket, szokásokat és gondolatokat, amelyek révén magyarnak mondható, de az erdőben

és az abban végzett munkában az ehhez hasonló törekvések hiu ábrándok".

1866. december 9-én tartott erdészeti egyesületi választmányi gyűlésen és rendkívüli közgyűlésen DIVALD előterjesztése alapján az eddig magyarnak nevezett, de főleg osztrák szellemiségű egyesületet önálló magyar Országos Erdészeti Egyesületté szervezték át.

Az új egyesület december 10-én tartotta első rendes közgyűlését, amely az alapszabályzatot jóváhagyta. DIVALD ADOLFot választmányi taggá választották. Az egyesületi élet szinte minden területén buzgolkodott, írásműveket bírált, kiállításokat, tanulmányutakat szervezett. Az erdészeti államvizsga-bizottság munkájában is részt vett.

DIVALD ADOLF a "selmeci erdészakadémia magyarosítását" is célul tűzte ki. 1867-től tették hivatalossá az akadémián a magyar nyelvű oktatást, s ekkortól lett WAGNER KÁROLY az akadémia erdész tanára. Az ő vezetésével a tanárok és segédtanárok, LÁZÁR JAKAB, FEKETE LAJOS, SZÉCSI ZSIGMOND és ILLÉS NÁNDOR szinte nyelvújító mozgalom keretében csiszolták az erdészeti magyar nyelvet.

1868-ban Magyar-német, német-magyar erdészeti műszótár jelent meg Pesten DIVALD ADOLF és WAGNER KÁROLY szerkesztésében, amelyet a magyar nyelvű szak- és tankönyvek megírásánál nélkülözhetetlen segédeszközként használhatták a szerzők.

DIVALD ADOLF és WAGNER KÁROLY működése alapvető változást hozott a magyar erdészetben. Munkájuk nyomán magas tudományos igénnyel fejlődött a magyar erdészeti tudomány. Sorra születtek

azok a könyvek, szakmunkák, amelyek hosszú évtizedekre meghatározó jellegűek voltak és ma is büszkék lehetünk rájuk.

Külön szeretnék megemlékezni DIVALD ADOLF szakírói tevékenységéről, akinek mint látható volt oroszlán része volt magyar erdészeti szaknyelvünk és szakirodalmunk megteremtésében. Eleinte külföldi szakcikkek magyar ismertetését közölte. A magyar nyelvű szak-irodalom érdekében számos cikket írt. Gyakran ERDŐDI ADOLF néven is, s csak sejteni lehet, hogy az E. és D. jelű kisebb cikkek is az ő publikációi. Önálló szakmunkái és a kincstári erdőségekről írt jelentései színesítik publikációi sorát. A legtöbb írása az Erdészeti Lapokban jelent meg. MAJER ANTAL professzor úr vizsgálata szerint 1862-től haláláig ő írta az Erdészeti Lapok csaknem egynegyedét, helyesebben 1872-ig. Ezután itt csak 1-2 tanulmánya jelent meg. Legtöbbet az Erdészeti Lapok 1865-ös számaiban írt.

Befejezésül és méltatásul én is csak a BEDŐ ALBERT által írtakat ismétlem: "...élni fog munkásságának emléke, míg magyar erdész lesz az ország földjén s időkről időkre mind fényesebben fogja hirdetni, hogy nagy és hasznos, szakunknak és nemzetünknek hálájára örökké érdemes a szolgálat, melyet DIVALD ADOLF a magyar erdészet ügyének javára teljesített."

Legyen érte emléke áldott!

DIVALD ADOLF

életével és munkásságával foglalkozó írások

Die 11. Hauptversammlung des ungarischen Forstvereins zu Oravicza. - Allgemeine Forst- und Jagdzeitung Neue Folge 38, 1862. jan. 21. p.

Helm, Erwin: Ueber den ungarischen Forstverein. - Mittheilungen des ungarischen Forstvereins Neue Folge 2, 1862. 2-3. füz. 17-34. p.

Königsegg, Gustav: In Sachen Herrn Divald's contra ung. Forstverein. - Mittheilungen des ungarischen Forstvereins Neue Folge 2, 1862. 4. füz. 69-72. p.

A magyarizmus túlkapásai. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 95-98. p.

Ungarische forstliche Zustände mit besonderer Berücksichtigung der Bestrebungen des ungarischen Forstvereins. - Allgemeine Forst- und Jagdzeitung Neue Folge 38, 1862. ápr. 125-136. p.

Übergriffe des Magyarizmus. Der ungarische Forstverein. - Allgemeine Forst- und Jagdzeitung Neue Folge 38, 1862. febr. 73. p.

Az "Erdőszeti Lapok" az országos Magyar Erdőszegylet közlönyévé váltak. - Erdőszeti Lapok 3, 1864, 1-3. p.

Divald Adolf ministeri tanácsos az államerdészet szolgálatától megválik. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 241. p.

A magyar pénzügyministerium erdészeti osztályának szervezése. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 81-85. p.

A kitartó munkásság legszebb jutalma. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 241. p.

Divald Adolf igazolása. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 465-471. p.

Divald Adolf felmentési okmánya. - Erdészeti Lapok 121, 1873, 84. p.

Márki Nándor: Erdészeti irodalmunk története. - Erdészeti Lapok 13, 1874, 463-469. p.

Illés Nándor: Emlékbeszéd Wagner Károly fölött. - Erdészeti Lapok 19, 1880, 697-713. p.

Roxer Vilmos: A magyar erdészeti irodalom keletkezéséről. - Erdészeti Lapok 21, 1882, 145-153. p.

Az erdészeti kiállításról. - Erdészeti Lapok 24, 1885, 794. p.

Horváth Sándor: Adatok az Országos Erdészeti Egyesület keletkezésének és 20 éves fennállásának történetéhez. - Erdészeti Lapok 25, 1886, 883-902. p.

Bedő Albert: Divald Adolf. - Erdészeti Lapok 30, 1891, 791-792. p.

Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. - II. kötet. Bp., 1893, Hornyánszky. 898-899. p.

A Pallas nagy lexikona. Az összes ismeretek enciklopédiája tizenhat kötetben. - V. köt. Bp., 1893, Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt. 861 p.

Vadas Jenő: A Selmecbányai M Kir. Erdőakadémia története és ismertetője. - Bp., 1896. Pátria. 383. p.

Révai nagy lexikona. Az ismeretek enciklopédiája. - V. köt. Bp., 1912, Révai Testvérek Irodalmi Intézet Rt. 787 p.

Ákos László (szerk.): Erdészeti vadászati faipari lexikon. - Bp., 1964, Mezőgazdasági K. 731 p.

Király Pál: Az Országos Erdészeti Egyesület története 1866-1966. - Bp., 1966, MTESZ ny. 297 p

Kenyeres Ágnes (főszerk.): Magyar életrajzi lexikon. - I. köt. Bp., 1967, Akadémiai K. 1039 p.

150 év erdész akadémikusai. - Az Erdő 24, 1975, 171-173. p.

Hiller István: A magyar erdészeti szakirodalom kialakulása és változásai az Erdészeti és Faipari Egyetem történeti könyvgyűjteményének tükrében. - MÉM Könyvtárosok Tájékoztatója 1977, 1. sz. 5-25. p.

Hiller István (szerk.): Tisztelgés Wagner Károly előtt. - Sopron, 1980, EFE Jegyzetsokszorosító. 137 p.

Hiller István: Über die Geschichte eines Fachwörterbuches. Erinnerung an Adolf Divald und Karl Wagner. - I-II. Neue Zeitung 1980. 34. sz. 7. p., 35. sz. 7. p.

Bakó Károly (főszerk.): Vivat Academia... - Bp., 1985, OMBKE-OEE. 350 p.

Hiller István: Erdészettörténet. - Kézirat. Sopron, 1985, EFE Jegyzetsokszorosítója. 141 p.

Für Lajos - Pintér János (szerk.): Magyar agrártörténeti életrajzok A-H. - Bp., 1987, Magyar Mezőgazdasági Múzeum. 868 p.

Abonyi István: Időszerű életrajzi részletek Divald Adolf erdészeti tevékenységéből. - Erdőgazdaság és Faipar 1991, 11. sz. 17-19. p.

Abonyi István: Szakmai tiszteletadás Divald Adolf halálának 100. évfordulójáról emlékezve, korszakváltó munkásságáról, három erdészgeneráció megszakítatlan elismerésével. - Erdészeti Lapok 126, 1991, 277. p.

Piskoric, Oskar: Stanje sumarstva u Hrvatskoj i Slavoniji 1864. godine prema Divald-Eltzu. Sumarski List 115, 1991. 1-2. sz. 73-77. p

Király Pál: Gondolatok egy évforduló kapcsán. - Erdőgazdaság és Faipar 1992, 3. sz. 12-14. p.

Oroszi Sándor: Wagner Károly élete és munkássága. - Erdészettörténeti Közlemények 6, 1992, 86-133. p.

Abonyi István: Divald Adolf emléke és érdemei csorbíthatatlanok. - Erdészeti Lapok 128, 1993, 94. p.

Majer Antal: Divald Adolf élete és munkássága. - Erdészettörténeti Közlemények 10, 1993, 41-45.

Farkas Lajos: Az erdők szerelmese. - Bp., 1996, Aqua K. 272 p.

Bona Gábor: Hadnagyok és főhadnagyok az 1848/49. évi szabadságharcban. - (Első kötet: A-GY). Bp., 1998, Heraldika K. 531 p.

DIVALD ADOLF (ERDŐDI ADOLF)

szakirodalmi munkássága

Könyvek, könyvrészletek, jegyzetek, önálló kiadványok

DIVALD ADOLF néven:

Az erdészeti magyar irodalom ügyében. - Pest, 1861, Engel és Mandello. 16 p.

Zur ungarischen Forstliteratur. - Pressburg, 1861, 16 p.

Erdőszeti Lapok. - Selmecz, 1862, Lorber Ferencz. (Vágner Károllyal együtt)

Erdészeti műszótár német nyelvű anyaga. - Selmecz, 1862, Az Erdőszeti Lapok Szerkesztősége. 142 p. (Wagner Károllyal együtt)

Segédtáblák erdőszök és erdőbirtokosok, jószágigazgatók, gazdatisztek, mérnökök, építészek, fakereskedők és mindazok számára, kik a természettudományok gyakorlati alkalmazásával foglalkoznak. - Selmecz, 1864, Lehmann. 140. p. (Wagner Károllyal együtt)

A természettudományok és az erdészet. - Pozsony, 1865, 22 p. (Akadémiai székfoglaló)

Az erdőadó ügyében. - Az Országos Erdészeti-Egyesület Évkönyve 1867, 45-47. p.

Tölgyerdeink aranyszagáról - a gubacsról. - Az Országos Erdészeti-Egyesület Évkönyve 1867, 50-71. p.

In Angelegenheit der Forststeuer. - Jahrbuch des Ungarischen Landes-Forst-Vereines 1867, 53-56. p.

Die Knopper, oder: Der goldige Geruch unserer Eichenwaldungen. - Jahrbuch des Ungarischen Landes-Forst-Vereines 1867, 59-83. p.

A magyar birodalom álladalmi erdőségei kezelésének eredményei 1867-ig és lépések egy jobb jövő felé. - Pest, 1868, Rohn és Grund. 63 p.

Észrevételek Missics János úr "Észrevételei"-re a temesi fakérdés ügyében. - Buda, 1868, M. kir. Tud. Egyetem Ny. 36 p.

Magyar-német és német-magyar erdészeti műszótár. - Pest, 1868, Kocsi Sándor. 185 p. (Wagner Károllyal együtt)

Jelentés Máramaros-, Ungh- és Liptómegye kincstári erdőségeiről. - Buda, 1870, M. kir. Államny. 121 p.

Jelentés az ungvár-nyiregyházai vasútról a kincstári jövedelmek emelése érdekében. - Buda, 1870. (Kőnyomat)

Divald Adolf m. k. osztálytanácsos jelentése a magyar végvidéki erdők ügyében. - 1871. (A Magyar Országos Levéltárban megtatálható kiadatlan kézirat. Jelzete: K-184. 1912-B/2-42.765./)

Jelentés Erdély kincstári erdőségeiről. - Buda, 1871, M. kir. Államny. 146 p.

Erdészeti segédtáblák. - Forstliche Hilfstafeln. 2. bőv. jav. kiad. Buda, 1871, M. kir. Államny. 243 p. (Wagner Károllyal együtt)

Igazságot kérünk. - A határőrvidéki erdőüzlettársulat emlékiratai. Bp., 1874.

Erdészeti műszótár. Magyar-német és német-magyar erdészeti műszótár. - Bp., 1979, MÉM Inf. Közp. Házi Soksz. Ü. 8, 185 p. (Reprint kiad.)

ERDŐDI ADOLF néven:

Az erdőszetet illető legfontosabb mértékek és súlyok átváltoztatási táblái. - Pest, 1862, Engel és Mandello. 64 p. (Az Erdőszeti Lapok melléklete)

Közgazdasági eszmetöredékek az erdészet köréből. - Pest, 1866, Kocsi Sándor Ny. 68 p.

Tudományos és népszerűsítő cikkek

DIVALD ADOLF néven:

Alakitsunk magyar erdészeti egyletet. - Gazdasági Lapok 11, 1861, 17. sz.

Az erdészeti magyar irodalom ügyében. - Vadász- és Versenylap 5, 1861. febr. 28. 6. sz. 81-85. p., mart. 20. 8. sz. 121-126. p., ápr. 10. 10. sz. 149-153. p., ápr. 20. 11. sz. 171-174. p., - Gazdasági Lapok 13, 1861, 214. p.

Erdőszeti Lapok. - Vadász- és Versenylap 5, 1861. aug. 20. 23. sz. 366-368. p. (Vágner Károllyal együtt)

A magyar erdészet érdekében. - Vasárnapi Újság 1861, 260. p.

A magyar erdészeti lapok érdekében! - Vadász- és Versenylap 5, 1861. oct. 30. 30. sz. 483-484. p. (Vágner Károllyal együtt)

Draskóczy Gyula úrnak tiszteletünket. - Gazdasági Lapok 12, 1862. aug. 17.

Erklärung. - Mittheilungen des Ungarischen Forstvereins. 2, 1862, 4. füz. 72. p.

A hazai erdőszök legelső teendői. - Gazdasági Lapok 14, 1862, 273., 297. p.

Zur ungarischen Forstliteratur. - Mittheilungen des ungarischen Forstvereins. - Neue Folge 2, 1862. 2-3. füz. 1-16. p.

Előfizetési fölhívás az "Erdészeti Lapok" a "magyar Erdészegylet közlönye" című havi folyóirat 4-ik, az az 1865-ik évi folyamára. - Erdőszeti Lapok 3, 1864. 12. füz. 414-415. p.

Divald és Erdődi utolsó szava. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 132-144. p.

A természettudományok és az erdészet. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 1-22. p.

Tudósítás. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 282. p.

Lapunk- és az ügynek, melyet szolgálunk érdekében. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 1-4. p.

A magyar birodalom álladalmi erdőségei kezelésének eredményei 1867-ig és lépések egy jobb jövő felé. - Erdészeti Lapok 7, 1868, 145-205. p.

Kivonat Divald Adolf osztálytanácsos jelentéseiből, melyeket a mr. kincstári erdőkre nézve a m. k. pénzügyministeriumhoz koronként felterjesztett. - Erdészeti Lapok 8, 1869, 359-460. p.

Máramaros- Ungh- és Liptómegye kincstári erdőségeiről. - Erdészeti Lapok 9, 1870, 195-216. p. 227-265. p., 291-315. p.

Erdély kincstári erdőségei. - Erdészeti Lapok 10, 1871, 102-115. p., 149-173. p., 197-213. p., 237-249. p., 277-292. p., 328-347. p.

Az erdő-törvényjavaslatról. - Erdészeti Lapok 10, 1871, 1-10. p., 10-21. p.

Horvátország kincstári erdeiről. - Erdészeti Lapok 10, 1871, 357-370. p., 397-410. p., 437-442. p

Előfizetési felhívás. - Erdészeti Lapok 10, 1871, 196. p. (Wagner Károllyal és Bedő Alberttel együtt)

A bácskai kincstári erdőkről. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 121-129. p., 182-186. p.

Divald Adolf igazolása. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 465-471. p.

A horvát-tótországi végvidék kincstári erdőgazdaságának korszerű átalakítása. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 161-175. p., 201-213. p., 259-263. p.

Az ó-budai és visegrádi korona-uradalmak erdeiről. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 1-13. p., 45-53. p.,

Az "Erdészeti Lapok" tisztelt előfizetőihez. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 471. p. (Wagner Károllyal együtt)

Előfizetési felhívás az "Erdészeti Lapok" 1872. évi, vagy tizenegyedik évfolyamára. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 80. p. (Wagner Károllyal és Bedő Alberttel együtt)

Előfizetési felhívás az "Erdészeti Lapok" 1873. évi, vagyis tizenkettődik évfolyamára. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 443-44. p. (Wagner Károllyal és Bedő Alberttel együtt)

Az "Erdészeti Lapok" tisztelt közönségéhez. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 275-276. p. (Wagner Károllyal és Bedő Alberttel együtt)

Hazai erdészetünk képviseltetése a bécsi világkiállításon. - Erdészeti Lapok 11, 1872, 41-45. p. (Wagner Károllyal, Bedő Alberttel és Keglevich Bélával együtt)

Melyik ministeriumra bízzuk az államerdők kezelését? - Erdészeti Lapok 12, 1873, 192-204. p., 229-241. p.

Miért kell az erdőbérlőre szigorubban felügyelni mint a mezőgazdaságira? - Erdészeti Lapok 17, 1878, 598-603. p.

ERDŐDI ADOLF néven:

Dráskóczy Gyula úrnak tiszteletünket! - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 264-268. p.

Első és utolsó szó a "Helm contra Divald"-féle ügyben. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 49-56. p.

A fatermési és növekvési táblákról, azok összeállítása és használata módjáról. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 99-117. p.

A favágás legelőnyösebb idejéről. - Erdőszeti Lapok l, 1862, 241-252. p.

A hazai erdőszök legelső teendői. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 195-208. p.

Igénytelen megjegyzések az álladalmi erdőszeti közvizsgálatok ügyében. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 142-157. p.

Levelezések. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 128-129. p.

Minő mértékkel éljünk az erdészeti magyar irodalomban. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 14-24. p.

Mosonmegye erdőségei. (Hecke W. nyomán írta) - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 57-61. p., 82-88. p., 123-126. p.

Országos erdőszeti statistikánk ügyében. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 355-366. p.

A selmeczi bányász- és erdőszakadémia történetének rövid vázlata. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 253-257. p.

Zólyom-megye erdőségei. - Erdőszeti Lapok 1, 1862, 227-240. p., 268-275. p., 291-302. p.

Az erdei gesztmagvak érése, gyűjtése, épellése, és megvizsgáltatása. - Erdőszeti Lapok 2, 1863, 120-126. p., 181-190. p., 218-226. p., 254-260. p., 304-308. p.

Az 1863. évi aszályosság a magyar alföldön. - Erdőszeti Lapok 2, 1863, 436-443. p.

A termőhelynek a fanövesztésre való befolyásáról. (Pfeil W. nyomán) - Erdőszeti Lapok 2, 1863, 161-170. p., 203-217. p., 241-254. p., 298-303. p., 330-335. p., 353-358. p., 417-429. p.

Az erdei gesztek némely általános sajátosságairól. - Erdőszeti Lapok 3, 1864, 4-14. p., 33-44. p.

A faizási szolgalom megváltása. - Erdőszeti Lapok 3, 1864, 277-287. p., 309-316. p.

A mi szintén teendőinkhez tartozik. - Erdőszeti Lapok 3, 1864, 341-347. p.

Mi történik a francia álladalmi erdőkben. (Franczia források után) - Erdőszeti Lapok 3, 1864, 81-83. p.

Nézetek az erdőnek a klímára való befolyásáról. - Erdőszeti Lapok 3, 1864, 15-31. p.

Őserdők és rengetegek. - Erdőszeti Lapok 3, 1864, 97-105. p., 129-133. p.

Qui bene distinguit bene docet. - Erdőszeti Lapok 3, 1864, 161-182. p.

Adatok Magyarország faszükségletének kérdéséhez. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 67. p., 205. p.

Divald Adolf válasza Hunfalvy János úrnak az erdő-kezelés kérdésében. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 48-56. p.

A faizási szolgalom megváltása ügyében. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 390-395. p.

Közgazdasági eszmetöredékek az erdészet köréből. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 251-265. p., 283-297. p., 315-330. p., 343-385. p.

Leendő erdőgazdáink gyakorlati képzéséről. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 381-389. p.

A magyar Alföld futóhomokjának beerdősítése. - Erdészeti Lapok 4, 1865, 330-339. p., 362-369. p., 375-381. p.

A befolyásról, melyet a gabonatalajon - és arról, melyet a föltétlen fatalajon álló erdők irtása a klímára gyakorolhat. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 481-485. p.

Egy kellemes kirándulás váratlan eredményei. A brodi határezred erdőségeinek leírása. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 207-219. p., 254-265. p., 314-318. p., 352-358. p., 400-406. p.

Egy tölgyerdő keletkezésének csodálatos története. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 36-37. p.

Az erdei állatok szereplése a múlt század gyógytanában. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 279-282. p.

Az erdészeti kiállítások ügyében. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 65-71. p., 164-172. p. (Az "Oest. Monatschrift" nyomán)

Az erdészeti törvényjavaslat ügyében. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 97-109. p.

A művelt külföld nézetei az erdészeti törvényhozás némely sarkelvei körül. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 53-56. p.

Tölgyerdeink aranyszagáról - a gubacsról. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 5, 1866, 385-392. p., 433-438. p., 492-496. p., 529-534. p.

Ausztria erdőkincsei és fakivitele. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 301-313. p., 353-357. p.

Ausztria erdőkincsei és fakivitele. - Gazdasági Lapok 17, 1867, 422. p., 435. p., 447. p.

A futó homokról. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 541-547. p.

A gubacs vetélytársa - a tölgykéreg. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 61-71. p.

Magyarország méregfája. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 142-144. p.

Még néhány szó az erdészeti törvényjavaslat ügyében. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 4-13. p.

Néhány szó a tiszta, valamint az elegyes szálerdők előállításáról. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 211-217. p.

Szaporítsuk az elegyes állatokat. - Erdészeti és Gazdászati Lapok 6, 1867, 189-194. p.

A futó homokról. - Gazdasági Lapok 18, 1868, 37. sz.

1. kép: Főkönyvi bejegyzés 1845-46-os tanévben

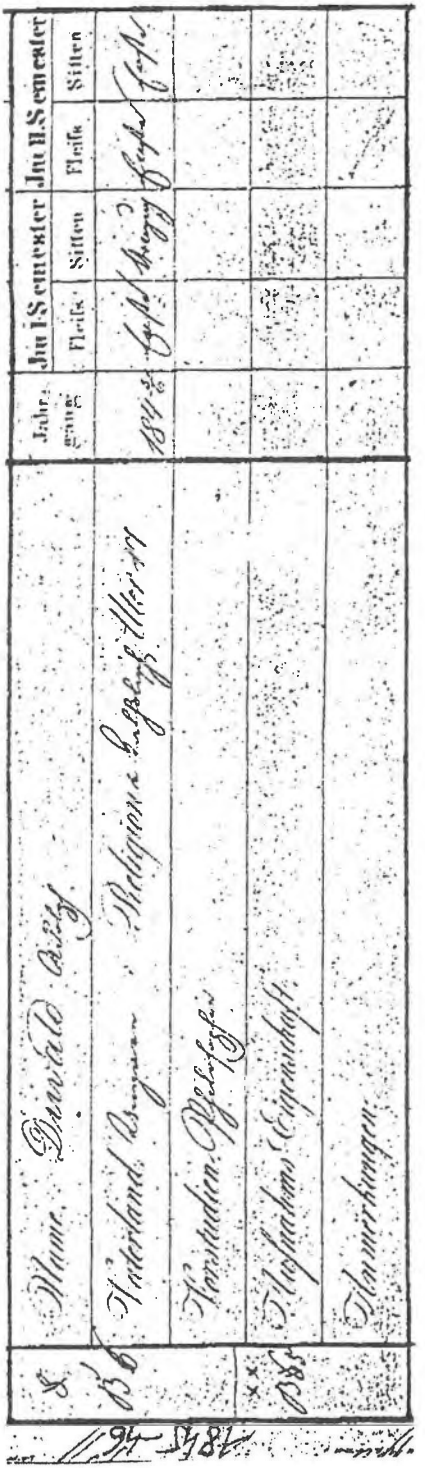

2. kép: A Magyar Erdészegylet Közleményei
Megjelent Pozsonyban, 1862-ben

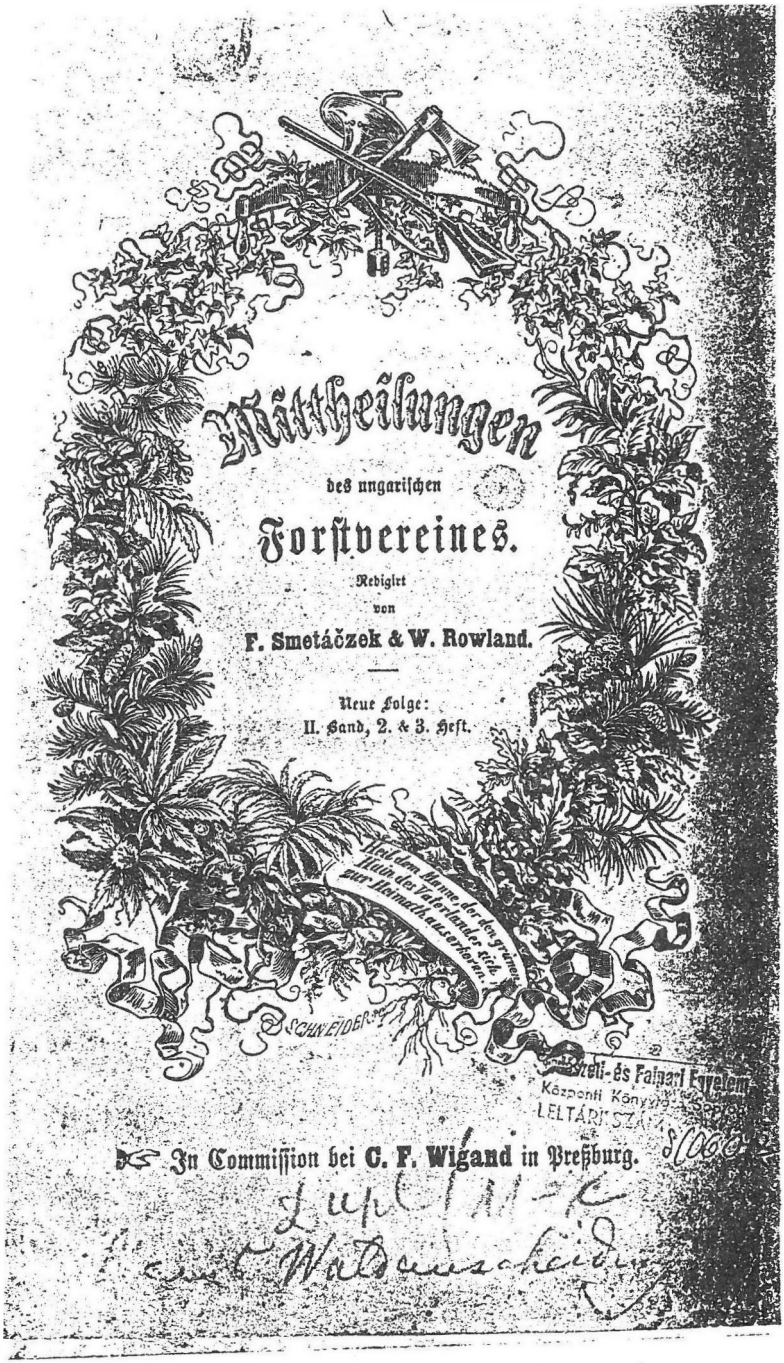

3. kép

ERDŐSZETI LAPOK.

M. K. BÁNYÁSZATI ÉS ERDÉSZETI AKADÉMIA 4093 KÖNYVTÁRA

Szerkeszti és kiadja:

VÁGNER KÁROLY.

Főmunkatárs:

DIVALD ADOLF.

Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtára, Sopron LELTÁRI SZÁM: E-34/1967.

ELSŐ ÉVFOLYAM.

1862.

Selmecz.

Lorber Ferencz könyvnyomdája.

4. kép: Az Erdészeti Műszótár megjelentetésének előmunkálatai

Forstnebennutzungen. erdei mellékhasználat
Fortnutzung, s. Forstbenutzung. erdőhasználat
Forstnutzungsanschläge. " " " i költségvetés
Forstnutzungsetat.
Forstnutzungsplan.
Forstofficiant. erdőtiszt.
Forstordnungen. erdőszeti rendelet
Forstorgan. " közleg, közlöny
Forsorganisation.
Forstpacht. erdőbérlet,
Forstpersonal. erdőszemelyzet
Forstpflanzenarten. erdei növényfajok
Forstpflege. erdőápolás,
Forstpolizei. " rendőrség i törvényszék
Forstpolizeigericht. " "
Forstpolizeivergehen. erdőrendőri kihágás
Forstpraktikant. erdőszgyakornok
Forstprodukte. erdei termények
Forstpurification, s. Waldservitusablösung erdőtehermentesités szol,
(Befreiung der Wälder von Servituten). galom megváltás
Forstrath. erdőtanácsos
Forstrationalismus. erdőszeti ok —, ész — szerüség
Forstrationalist. " észszerünek
Forstrechnungswesen. " számvitel
Forstrecht, s. Forstgerechtigkeit, Dienstbarkeitsrecht.
Forstregal. fölségi erdőjog
Forstregulirung.
Forstregulator.
Forstrentmeister, s. Forstkassier. erdőszeti számtartó
Forstrevier. pagony
Forstrevision. erdőszemlészet
Forstrichter. " biró
Forstrodung. " irtás
Forstrüger. erdőügyész
Forstrügeordnung.
Forstrügeregister.
Forstschädlich. erdőártalmas.

5. kép

MAGYAR-NÉMET

ÉS

NÉMET-MAGYAR

ERDÉSZETI MŰSZÓTÁR.

SZERKESZTÉK S KIADJÁK

DIVALD ADOLF és WAGNER KÁROLY.

M. KIR. BÁNY.- MÉRNÖKI és
ERDŐMÉRNÖKI FŐISKOLA
KÖNYVTÁRA
16122 szám.

PEST, 1868.
Nyomatott Kocsi Sándornál. Aldunasor 9. sz.

6. kép: Az Országos Erdészeti Egyesületben őrzött festmény DIVALD ADOLFRÓL